

RECENZJA OSIĄGNIĘĆ NAUKOWYCH DR INŻ. ARCH. JOANNY SERDYŃSKIEJ DLA CELÓW POSTĘPOWANIA O NADANIE JEJ STOPNIA DOKTORA HABILITOWANEGO

PODSTAWA OPRACOWANIA RECENZJI :

- Pismo Dziekana Wydziału Architektury Politechniki Warszawskiej prof. zw. dr hab. inż. arch. Stefana Wrony z dn. 22.02.2016 ,
- Ustawa z dn. 14 marca 2003 o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki z późn .zm. (Dz. U. z 2003 r. nr 65 poz.595, nr 164 poz.1365, Dz. U. z 2011 nr 84 , poz. 455)
- Materiały habilitantki : 2 Tomy dokumentów zbindowanych oraz autorska publikacja pt. „Kształcenie architektów na Górnym Śląsku „wraz z płytą CD wyd. przez Wydawnictwo Politechniki Śląskiej w Gliwicach, 2015.

Ocena niniejsza jest dokonana w świetle zapisów obowiązujących aktów prawnych ¹ W myśl ich zapisów recenzja w przewodzie habilitacyjnym dotyczy oceny czy dorobek naukowy lub artystyczny oraz rozprawa habilitacyjna spełniają warunki tam określone tj. **czy dorobek naukowy lub artystyczny jest znaczny oraz czy rozprawa habilitacyjna stanowi, znaczny wkład autora w rozwój określonej dyscypliny – tu : architektury i urbanistyki .**

Przedmiotem niniejszej opinii jest zatem określenie czy dorobek naukowy, dydaktyczny i zawodowy dr inż. arch. Joanny Serdyńskiej może być uznany za znaczny, i odpowiedni do wymagań stawianych kandydatom do habilitacji.

Zwięzła charakterystyka ogólna Kandydatki

Dr inż. architekt Joanna Serdyńska jest absolwentką Wydziału Architektury Politechniki Śląskiej gdzie uzyskała stopień magistra w r. 1989 .Dziesięć lat potem obroniła na tej samej uczelni pracę doktorską uzyskując w r. 1999 stopień doktora nauk technicznych .W dokumentach, które towarzyszą wnioskowi dr Serdyńskiej o nadanie stopnia dr habilitowanego, widoczna jest sylwetka osoby zaangażowanej organizacyjnie , która przedmiot swoich działań będących w kompetencji prodziekana , uczyniła tematem

¹ Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z 15 stycznia 2004 w sprawie szczegółowego trybu przeprowadzania czynności w przewodach doktorskich, habilitacyjnych i w postępowaniu o nadanie tytułu profesora (Dz. U. z dn.3 lutego 2004) oraz przywołanej w Rozporządzeniu Ustawy z dn.14 marca 2003 o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki , z późn. zm. (Dz. U. nr 65 poz. 595 ze zm. Dz. U. z 2005 , nr 164 ,poz. 1365) , art.18 ust. 2 pkt. 2 ze zm. jak w Dz.U.nr 96 poz. 620 i nr 182 poz. 1228)

zainteresowaniach w prowadzonych badaniach naukowych². Badaczka bowiem skoncentrowała się na tematyce adekwatności programów nauczania do oczekiwań studentów i ewolucji tych programów w publicznych uczelniach architektonicznych na terenie Górnego Śląska w latach 1978 – 2013/4.³ Działalność organizacyjna kandydatki wyraźnie dominuje w charakterystyce jej profilu. Duża część konferencji, w których uczestniczy jak też działań popularyzatorskich związana jest z wykonywaniem etatowej pracy na Uczelni. Kontakty międzynarodowe, które opisuje są również efektem funkcji wykonywanych przez pełnomocnika i prodziekana – tak recenzentka ocenia kontakty wynikające z pełnienia funkcji Wydziałowego Koordynatora Programu Erasmus oparte o wizyty kandydatki we współpracujących uczelniach, organizację studenckich warsztatów i konkursów, pozyskiwanie partnerów do współpracy międzynarodowej. Nic więc dziwnego że przy tak wysokiej klasy aktywności organizacyjnej jest laureatką aż pięciu nagród Rektora P.Śl., srebrnym medalem Prezydenta RP i innymi odznakami przyznawanymi przez Uczelnię, dla chwały której się przyczynia.⁴ Prowadzona przez nią działalność projektowa jest niezwykle skromna i nieznacząca. Wykazowi dorobku w dostarczonych materiałach Wniosku nie towarzyszy zestawienie tabelaryczne, które pozwoliłoby łatwo zorientować się w porównaniu rozwoju dr Serdyńskiej przed doktoratem i po -, niemniej w latach 2005 – 2015 odnotowała 26 wystąpień na konferencjach międzynarodowych i krajowych. Jest autorką ponad 30-u publikacji artykułów w różnego rodzaju monografiach czy materiałach konferencyjnych- tak sama jak i w zespole; uczestniczką badań w 18-tu zespołach naukowych W.A. P.Śl. Trudno jest jednak ocenić jej wkład w tych ostatnich badaniach z racji na fakt, iż nie opisuje charakteru swojego wkładu merytorycznego.⁵

Ocena dorobku naukowego kandydatki

Na dorobek naukowy dr Joanny Serdyńskiej składają się publikacje - rozdziały w monografiach i artykuły w czasopiśmie, granty (opracowania zbiorowe), dokumentacja prac badawczych, aktywny udział w konferencjach naukowych. Kandydatka może się wykazać 9-oma cytowaniami wg. bazy *Publish or Perish*. Tematyka tych publikacji ukazuje zakres Jej zainteresowań, skoncentrowanych na obszarze stanowiącym temat publikacji habilitacyjnej jak też na zagadnieniach rewitalizacji struktury przestrzennej śląskich miast, badań nad tkanką miejską w obszarze krystalizujących ją przestrzeni (np. place) jak i poszczególnych wybranych budynków (np. kościoły) .

² Dr arch. Joanna Serdyńska pełniła funkcję prodziekana ds. studenckich na Wydziale Architektury Politechniki Śląskiej w Gliwicach przez sześć lat, w latach 2006 -2012

³ Str. 12 publikacji

⁴ Str.15 Autoreferatu

⁵ Pkt. F.2 Załącznika 2

Dla oceny tego dorobku, wzbogacanego równoległe do pełnionych funkcji na Uczelni i w ich ramach, istotne znaczenie ma fakt, że Autorka wypełniała swoje obowiązki prodziekana w sposób bardzo aktywny i pragmatyczny, gromadząc dane badawcze do swojego opracowania habilitacyjnego równoległe do wykonywania rutynowych działań związanych z piastowanym stanowiskiem i pełnionymi funkcjami.

Publikacje składające się na dorobek dr Joanny Serdyńskiej można podzielić na dwie kategorie tematyczne. Do pierwszej kategorii należą artykuły i publikowane referaty z obszaru dydaktyki architektury, kształcenia w obszarze dyscypliny. Do drugiej należą opracowania dotyczące, jak pisze autorka, definiowania kontekstu struktury przestrzennej górnośląskich miast.⁶ Wiele z tych opracowań było prezentowanych bądź znalazło się w materiałach publikowanych na międzynarodowych konferencjach na Łotwie, w Albanii, w Republice Czeskiej, na Słowacji oraz w kraju.

Dorobek naukowy kandydatki w obszarze zagadnień związanych z dydaktyką recenzentka ocenia jako trudny do oddzielenia od dorobku organizacyjnego, związanego z raportowaniem działań dydaktyczno-programowych na forum krajowym i międzynarodowym. W obszarze badań miejskich i społecznych badania Kandydatki skoncentrowane są na lokalnych zagadnieniach górnośląskich, bez prób przeniesienia wyników badań na szersze forum. Niemniej dla lokalnych decydentów wyniki tych badań mogły by być dobrym źródłem informacji.

Pytanie wzbudza sposób opisu publikacji naukowych w materiale Wniosku Kandydatki – niektórym pozycjom towarzyszą jedynie angielskie abstrakty, a przecież językiem Wniosku jest język polski. Dorobek naukowy jest wystarczający na potrzeby awansu naukowego na tym etapie. Nadmienić należy przy tym, że dr Serdyńska stara się prowadzić badania naukowe w obszarze ważnym dla rozwoju kształcenia architektonicznego a mało popularnym wśród architektów prowadzących badania naukowe w Polsce.¹

Płaszczyzna dydaktyczna

Kandydatka prowadzi pracę dydaktyczną przez ponad 25 lat, od roku 1990 do r. 2000 jako asystent, następnie jako adiunkt, równoległe z pracą w latach 2012-2014 na stanowisku starszego wykładowcy w PWSZ w Raciborzu na kierunku architektura i urbanistyka.

W okresie swej pracy dydaktycznej wypromowała 32 prace dyplomowe. Należy tu podkreślić, że dwa z prowadzonych przez nią dyplomów zostały wyróżnione na konkursach środowiskowych – SARP oraz samorządowym. Na tym tle dziwi, że jest autorką tylko 6 recenzji dyplomowych. (?) We Wniosku w T.II na str. 51 pisze o opiece naukowej nad

⁶ Str.8 Autoreferatu

studentami i lekarzami (?)⁷. Punkt ten jest podobnie sformułowany w Spisie treści T.II. Wniosku . Recenzentka nie rozumie tych zapisów .To dziwne błędy .

Na macierzystym Wydziale Architektury Politechniki Śląskiej w Gliwicach Kandydatka prowadzi zajęcia z projektowania architektonicznego , rewitalizacji architektonicznej - co jest jej autorskim przedmiotem w programie studiów oferowanym w Gliwicach -, ergonomii , technik wizualnych , modelowania .Z racji pełnionej funkcji prodziekana zajmowała się też popularyzacją dydaktyki architektonicznej . Zwrócić uwagę należy, że od 2006 roku prowadzi również zajęcia w języku angielskim w ramach programu Erasmus jak też jest autorką programu przedmiotów oferowanych przez W.A. P.ŚL. dla studentów pobierających naukę według tego programu .

Pracę dydaktyczną kandydatki recenzentka ocenia jako zaangażowaną.

Płaszczyzna zawodowa

Dr. inż. arch. Joanna Serdyńska jest autorem 12 –u zaledwie projektów architektonicznych wykonanych w ramach uprawiania zawodu architekta . Są to bardzo drobne projekty , które trudno potraktować jako ilustrację prowadzonych badań (w deklarowanym i opisanym obszarze rewitalizacji struktury przestrzennej miast śląskich) .Nie brała udziału w konkursach architektonicznych, nie wykazuje w swoich materiałach żadnych nagród i wyróżnień w tej mierze . W opinii recenzentki działalność zawodowo-twórcza architekta jest niezwykle pożądanym elementem ogólnego profilu architekta- naukowca i stąd wykazanie się dorobkiem w tej dziedzinie jest zawsze oczekiwane i pozytywne . Przejawy działalności zawodowej prezentować się powinno jednak akcentując elementy twórczości , jako że właśnie ona powinna być polem ilustracji naukowej refleksji . W podanych przykładach przejawów twórczości recenzentka nie odnajduje .Płaszczyzną zawodową kandydatki jest zatem w tym świetle jedynie praca naukowo dydaktyczna na Uczelni .

Działalność organizacyjna

Kandydatka prezentuje się jako dynamiczna współtwórczyni aktywnej pozycji W.A. P. Śl. w międzynarodowym europejskim gremium współpracujących ze sobą Wydziałów Architektury ,lokując współkierowany przez siebie Wydział jako partnera 14-u europejskich szkół , co bezsprzecznie jest dużym osiągnięciem .Na tle innych Wydziałów Śląskiej Politechniki Wydział Architektury kieruje największą ilość studentów na wyjazdy w ramach programu Erasmus, co w opinii recenzentki jest wynikiem niezwykle korzystnym z uwagi na ogólny rozwój kształcących się młodych architektów, ich znajomość współczesnego świata , kultury i

⁷ Str. 51, pkt. III J., T. II Wniosku

uwarunkowań powstawania współczesnej architektury. Była też organizatorką z ramienia WA P.ŚL. międzynarodowych warsztatów HERCULES w r. 2011. Mając świadomość, że prezentowana i opisana przez kandydatkę działalność organizacyjna na najwyższym szczeblu wiąże się bezpośrednio z piastowaną przez nią funkcją prodziekana na W.A. P. Śl. recenzentka pragnie podkreślić, że pracę tę dr J. Serdyńska wykonuje z dużym zaangażowaniem działając z pożytkiem dla zatrudniającej ją instytucji. Niemniej zauważyć jednocześnie należy, że dla rozwoju dyscypliny jaką jest architektura i urbanistyka jest to pole dość zawężone i ograniczone w zasadzie do organizacji i przeprowadzenia procesu kształcenia w obszarze dyscypliny. Kandydatka nie działa w organizacjach zawodowych i poza środowiskiem akademickim nie piastuje żadnych stanowisk ani funkcji, poza dwukrotnym jedynie pełnieniem funkcji sędziego w konkursach samorządowych w roku 2012⁸. Działalność organizacyjną recenzentka ocenia zatem wysoko, ale jako ograniczoną do zadań należących w zasadzie do obowiązków funkcyjnych wynikających bądź to z funkcji pełnomocnika i prodziekana bądź, przed rokiem 2006, pracownika naukowo dydaktycznego

Ocena pracy habilitacyjnej Kandydatki

Uwagi ogólne .

Praca zgłoszona jako osiągnięcie naukowe stanowiące przedmiot postępowania habilitacyjnego, pozycja: Joanna Serdyńska; 2015; Kształcenie architektów na Górnym Śląsku na tle ewolucji koncepcji edukacji architektonicznej; Wyd. Politechniki Śląskiej; ISBN 978-83-7880-231-0, wydana jako monografia zawiera 13 arkuszy wydawniczych w formacie kwadratowym o boku ca 205 mm. Treść jest zawarta w 5 rozdziałach i Podsumowaniu, opatrzona bibliografią spisem wykorzystanych stron internetowych (bez dat pobrania), spisem tabel (8 sztuk) dwujęzycznym spisem ilustracji, (których źródła są opisane tylko w tekście), dwujęzycznym Streszczeniem.

Struktura pracy opiera się na określeniu przedmiotu i celu badania, opisanie kształcenia architektonicznego w Europie i na tym tle tradycji tego kształcenia w Polsce, określeniu specyfiki tej edukacji na Górnym Śląsku, co stanowi wstęp do badania opartego, jak pisze autorka, na metodologicznym studium przypadku, opisanym jako określenie sylwetki studenta/ki i wyrażonych przez nią/niego opinii dotyczących oferowanego na Górnym Śląsku kształcenia architektonicznego, szczególnie w warstwie oferowanego programu studiów i jego oceny.

⁸ T.II Wniosku, pkt. III N., str. 53

Przy uznaniu dla podjęcia interesującego i potrzebnego wątku dotyczącego analizy efektywności kształcenia architektonicznego w Polsce, recenzentka przedstawioną pracę ocenia krytycznie. Odważne podjęcie tematyki będącej na pograniczu architektury i innych dyscyplin jest istotne, również z uwagi na zmieniające się realia wykonywania zawodu architekta. Niestety, wskutek różnych przyczyn, w tym niewłaściwego przeprowadzenia badań zaprezentowanego w pracy i braku współdziałania, koniecznego w tym przypadku, ze specjalistami z innych dziedzin, które mają przeprowadzanie ankiet w swoim warsztacie badawczym, w ostatecznym rezultacie recenzentka ocenia książkę dr Serdyńskiej pt. „Kształcenie architektów na Górnym Śląsku na tle ewolucji koncepcji edukacji architektonicznej” - negatywnie.

Uzasadnienie oceny

Podstawy bibliograficzne i faktograficzne.

Brak potrzebnej orientacji w literaturze krajowej i zagranicznej

Autorka uzasadnia potrzebę zgłoszonych przez siebie badań, które, jak pisze, wynikały z ciekawości⁹ - ubóstwem literatury dotyczącej kształcenia architektów w Polsce.¹⁰ Recenzentka przyznaje, że istotnie literatura ta nie jest zbyt obszerna, niemniej tym bardziej autorka powinna mieć w jej nielicznych przykładach pełne rozeznanie. W swoich studiach pominęła szereg ważnych pozycji. Po pierwsze: wydaną przez PWN z okazji 50-lecia Wydziału Architektury w Warszawie książkę pt. „Warszawska Szkoła Architektury 1915-1965 pod redakcją Kierowników Katedr WA PW w r. 1967, gdzie prof. Piotr Biegański bezpośrednio odnosi się do interesujących ją kwestii, jako autor rozdziału „Ewolucja programu nauczania na Wydziale w okresie 50-lecia jego istnienia”,¹¹ a inni autorzy jak np. prof. Kazimierz Wejchert, Bohdan Lachert, Jan Zachwatowicz, by wymienić tych najbardziej znanych jako osobistości ważne dla polskiej architektury, opisują programy nauczania w prowadzonych przez siebie katedrach i obszarach tematycznych.

Po drugie: autorka pomija też konferencję i sesję naukową sprzed 10-u lat, przeprowadzoną z okazji 30-lecia Wydziału Architektury Politechniki Białostockiej, podczas której przedstawiono szereg referatów na temat interesujący autorkę, dotyczących kształcenia architektonicznego w Polsce, która odbyła się 19-21 maja 2006 w Białymstoku.¹²

⁹ Serdyńska Joanna . „ Kształcenie architektów na Górnym Śląsku na tle ewolucji koncepcji edukacji architektonicznej „, Wydawnictwo Politechniki Śląskiej , Gliwice 2015 , str. 7

¹⁰ Autoreferat , T.I Wniosku, str. 3-4

¹¹ Biegański P. „ Ewolucja programu nauczania na Wydziale w okresie 50-lecia jego istnienia „, w : Cz.I”Rys historyczny Wydziału Architektury „, Warszawska Szkoła Architektury 1915-1965 , PWN Warszawa 1967, str. 57 - 72

¹² <http://pb.edu.pl/wp-content/uploads/2013/03/nr4-5-6-06.pdf> , pobranie 3 kwietnia 2016

Recenzentka miała zaszczyt zasiadać w Radzie Naukowej tej konferencji , prezentując jednocześnie w jej trakcie referat pt. „ *Architektura na tle kultury. Miejsce teorii krytycznej w nauczaniu projektowania architektonicznego w interpretacji Pracowni projektowania i teorii architektury na WA PW .*” , występując obok takich autorytetów w obszarze nauczania architektonicznego jak prof. Marek Budzyński czy prof. Konrad Kucza- Kuczyński . Recenzentka nie wie czy teksty wygłoszone podczas tej konferencji zostały gdziekolwiek opublikowane , niemniej na podstawie informacji o samym wydarzeniu ¹³ z pewnością można było starać się dotrzeć do autorów wygłoszonych tam referatów , ponieważ okres 10-u lat, który upłynął nie jest jeszcze zbyt długi , autorzy (w większości przypadków) żyją i być może swoje referaty i zawarte w nich sądy i opinie mogliby badacze udostępnić.

Po trzecie : w kwietniu tego samego roku 2006 odbyła się również w siedzibie SARP w Warszawie konferencja dotycząca edukacji architektonicznej , opisana w Komunikacie SARP z kwietnia 2006¹⁴ , gdzie opinie nt. edukacji architektonicznej formułował m.in. znany popularyzator edukacji architektonicznej i architekt dr .arch.Dariusz Śmiechowski z ASP w Warszawie , z którego opiniami , jak też z innymi powstałymi w efekcie tej konferencji autorka w ogóle się nie zapoznała .

Po czwarte : w latach 2007-2009 miesięcznik Architektura & Business publikował cykl wypowiedzi przedstawicieli różnych Wydziałów Architektury w kraju zatytułowany „ Jak uczyć architektury „ , w nr 1/2009 tego pisma zaprezentowano m.in. podejście do tej tematyki w wydaniu jednej z uczelni z Górnego Śląska (Wyższa Szkoła Techniczna w Katowicach) ¹⁵ .Recenzentka wypowiadała się również w ramach tego cyklu publikując w r. 2008 artykuł dotyczący dydaktyki na WAPW ¹⁶ , opisaney wtedy również kilka numerów wcześniej w tym miesięczniku przez prof. Konrada Kucza Kuczyńskiego . Macierzysty Wydział Architektury w Gliwicach opisali w tym kontekście i w tym cyklu Henryk Zubel i Andrzej Duda w artykule „Śląska szkoła Architektury” do którego ilustracje , jak podaje miesięcznik, udostępniała przecież habilitantka . Recenzentka zatem nie rozumie powodu ,dla którego pominęła ona tę publikowaną debatę w swoich badaniach, nie komentując jej w żaden sposób .

¹³ J.w.

¹⁴ http://www.sarp.org.pl/pliki/kom_04-06.pdf, pobranie 3 kwietnia 2016

¹⁵ http://www.architekturaibiznes.com.pl/start.php?opt=sites&item_id=879 , pobranie 3 kwietnia 2016

¹⁶ Artykuł :Kuryłowicz E. „ Wygrać z samym sobą „ w: Architektura & Business 05/2008, str. 34-35.

Po piąte : interesującą perspektywę dotyczącą wykształcenia architektów działających w Warszawie w XIX wieku dostarcza prof. Małgorzata Omilanowska¹⁷- ale i ta pozycja jest w pracy pominięta.

Podobnie poważne wątpliwości recenzentki budzi znajomość literatury obcej tematu przez autorkę . Nie podaje ona w bibliografii ani nie odnosi się do bardzo ważnych dla tematyki podjętych badań pozycji jak choćby : „ Changing Architectural Education .Towards a New Professionalism „¹⁸ czy „ Educating Architects . How tomorrow ' s practitioners will learn today „¹⁹. Dr Serdyńska nie wspomina też o , nie dedykowanej wprawdzie specjalnie edukacji architektonicznej, ale bardzo dla niej właściwej , pozycji Donalda Schona dotyczącej kształcenia refleksyjnych praktyków (Schon D., 1987) .²⁰. Brak też w bibliografii i treści książki prac odnoszących się , podobnie jak wspomniana przez autorkę pozycja Spiro Kostof' a „The Architect „ , do edukacji architektonicznej i - co ważniejsze - dla tematyki badań , oceny jej efektywności jak Rogera K.Lewisa (Lewis R.K., 1998)²¹ .

Wątpliwości dotyczące danych źródłowych

W nawiązaniu do treści wstępnych rozdziałów pracy recenzentka musi zwrócić uwagę na ważną , a nieprecyzyjnie zaadresowaną w pracy kwestię . Otóż autorka pisze , że francuska Academie des Beaux Arts była kontynuacją Academie Royale d' Architecture Jean' a B. Colberta z 1671 roku (str. 34 książki) , podczas gdy ta pierwsza była niezależną uczelnią powstałą po Rewolucji , akcentującą artystyczne podejście do architektury. Akademia Colbert 'a była zaś zawsze emanacją inżynierskiego i naukowego podejścia do architektury .²² Obie te tendencje reprezentowane przez te pierwsze szkoły oferujące edukację architektoniczną w naszym zachodnioeuropejskim kręgu kulturowym , trwają równolegle po dziś dzień. Symbolicznie i skrótowo rzecz ujmując : architektura widziana jako sztuka i architektura pojmowana inżyniersko . Nauczanie architektury na Politechnikach , również w Polsce , należy do tego ostatniego nurtu .

¹⁷ Omilanowska M.” O wykształceniu i organizacji pracy warszawskich architektów w XIX wieku. Kilka uwag „, w : „Architekt-Budowniczy-Murator „, p.red. H.Faryna –Paszkiwicz, M.Omilanowska, J.Sito , Instytut Sztuki Pan, Warszawa, 2007, str. 93 – 100.

¹⁸ „ Changing Architectural Education. Towards a New |Professionalism” ed.D.Nicol and S. Pilling, SPON London and New York , 2000

¹⁹ Educating Architects .How tomorrow' s practitioners will learn today „, ed Spiller N., Clear N., Thames and Hudson, London 2013

²⁰Schon D. „Educating a Reflective Practitioner .Toward a New Design for Teaching and Learning in the Professions „, Jossey-Bass Publishers , San Francisco 1987 i późniejsze wydania

²¹ Lewis R.K „ Architect. A Candid Guide to the Profession „, MIT Press, Cambridge ,Massachusetts, London, 1998 i tam rozdziały : II „Becoming an Architect „, 3.,„The Structure of Architectural Education „,4.”Experiencing Architectural School „,

²² Moore Ch. Yudell R. „, Body, Memory and Architecture „, Yale University Press 1977, str. 18

sformułowanych w oparciu o przeprowadzone ankiety , statystyki i doświadczenie z prowadzenia szkoły, jakie daje pełnienie funkcji prodziekana.

Największe wątpliwości recenzentki budzi jednak charakter zadanych pytań w badaniach i sposób przeprowadzenia i opracowania ankiet .Praca dotyczy bowiem */.../ „edukacji architektonicznej z punktu widzenia jej twórców /.../ oraz /.../ „ poznania opinii osób bezpośrednio zainteresowanych – studentów szkół architektonicznych – na temat programu studiów , treści i metod kształcenia /.../ „²⁸. Kształcenie to, jak pisze autorka , ma skutkować uzyskaniem wykształcenia prowadzącego do możliwości wykonywania zawodu architekta .Przytacza Ona uzgodnienia obowiązujące w krajach Unii Europejskiej , do której Polska należy , z których jedno dotyczy */.../ „rozumienia charakteru zawodu oraz jego roli w społeczeństwie /.../ „²⁹ Brak jednak w pracy odniesień do opisu zawodu architekta wg. „Klasyfikacji Zawodów i Specjalności na potrzeby rynku pracy „(KZiS)stworzonej w Polsce przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej (MPiPS) , stworzonej w oparciu o Międzynarodowy Standard Klasyfikacji Zawodów ISCO-08 , aktualizowanej co 2-3 lata (ostatnio w roku 2015) ³⁰. Powoduje to obawę, że badania nie odnoszą się tak naprawdę do zawodu architekta w Polsce widzianego w jego krajowych uwarunkowaniach. Autorka nie korzysta też ze szczegółowego opisu zawodu architekta zawartego w bazie danych „Doradca 2000” ³¹ Przytoczone przez recenzentkę ostatnie źródło podaje, iż */.../ „ W zawodzie architekta potrzebna jest przede wszystkim wyobraźnia przestrzenna, uzdolnienia techniczne oraz umiejętności interpersonalne /.../ „³²***

Autorka opisuje poszczególne komponenty oferowanego programu studiów w badanych przez siebie szkołach wyższych nie odnosząc się do charakterystyki zawodu jak w materiałach MPiPS w ogóle . Pyta studentów o konkretnie oferowany program , dość typowy dla wydziałów architektury w Polsce. Niemniej - jeśli badanie ma służyć poprawie jakości kształcenia do pracy w zawodzie, tu i teraz w kraju - to brak odniesienia ich podstawowej konstrukcji do wymogów i uwarunkowań tego zawodu opisanych w pełni i profesjonalnie, jak w oficjalnych bazach danych MPiPS jest równoznaczny z błędem .

Poza brakiem umiejętności korzystania ze źródeł opisujących problematykę , co recenzentka musi podnieść jako wadę pracy , trzeba wskazać, iż badanie o takim tytule jak

²⁸ Str. 8 pracy

²⁹ Str. 54 pracy

³⁰ <http://psz.praca.gov.pl/rynek-pracy/bazy-danych/klasyfikacja-zawodow-i-specjalnosci/wyszukiwarka-opisow-zawodow> za : Kuryłowicz E., Sentycz K., Bogucka D., Romanczuk M. et al. „ Praca statutowa nr 504/02665/1010/40.000101 pt „ Zawód architekt w kontekście predyspozycji indywidualnych, oczekiwań społecznych i warunków społeczno-ekonomicznych „, Wydział Architektury Politechniki Warszawskiej , Zakład Projektowania i Teorii Architektury , Warszawa, grudzień 2015 , mat. niepublikowany .

³¹ ibid

³² Ibid, str. 9 pracy statutowej

tu oceniane, stanowi wobec powyższych braków straconą okazję do wykazania, iż w badanych szkołach oferujących edukację architektoniczną, nie ma oferty, aby studenci mogli kształcić tak potrzebne w zawodzie umiejętności interpersonalne. A jest to w opinii recenzentki potrzeba wręcz paląca.³³

Na tle tych uwag trudno jest recenzentce zrozumieć jaki cel, poza zwykłą relacją historyczną, ma zawarte w omawianej pracy porównywanie programu wybranych przez Autorkę wydziałów architektury z programem lwowskiej szkoły? Ponadto powstaje pytanie - czym tak naprawdę różnią się programy oferowane przez szkoły objęte badaniem w pracy i co z tego wynika?

Metodyka badań, charakterystyka próby, procedury badawcze

Odnosnie przeprowadzonych ankiet i badań recenzentka nie odnalazła informacji dotyczącej metody i procedur przeprowadzenia tych ankiet jak też metody i procedur oceny ich wyników. Autorka podaje źródło danych, których użyła w swoich badaniach³⁴, nie podaje natomiast żadnych informacji dotyczących sposobu budowania pytań, profesjonalnego opisu charakterystyki próby i innych parametrów ankietyzacji, tak jak są one do odnalezienia gdy są przeprowadzane profesjonalnie przez psychologów środowiskowych czy socjologów.

Ankiety tego typu i pozyskiwanie materiału badawczego za ich pomocą należy do arsenału badawczego innych dyscyplin niż architektura. Dyscypliny te, ich techniki oraz warsztat pozwalają na opis narzędzi, sposoby diagnozowania, procedury przeprowadzania badań i metody opracowywania wyników kwestionariuszy. Autorka przeprowadza swoje badania i ankiety, nie posługując się żadną profesjonalną asystą w tej materii, a przynajmniej o tym nie pisze. Ankiety te i badania nie są zatem źródłem pełnowartościowym ani do dalszych badań ani dla badaczy z innych dziedzin.³⁵

³³ Jako zdolności i umiejętności niezbędne do wykonywania zawodu cytowane w niniejszej recenzji materiały MPiPS podają: otwartość, umiejętność wczucia się w potrzeby innych, pozytywne nastawienie do ludzi, umiejętność negocjacji, umiejętność komunikowania się w mowie i w piśmie, umiejętność rzeczowego argumentowania, umiejętność pracy samodzielnej (ibid, str.9)

³⁴ Np. str. 133-134 pracy

³⁵ W cytowanej w przypisach do niniejszej recenzji pracy statutowej współautorem jest psycholog środowiskowy, mgr Zuzanna Bogucka, która uzupełniła wiedzę zespołu autorskiego o kompetencje dotyczące przeprowadzania profesjonalnych badań, ich procedur, określania charakterystyki próby i sposobów opracowywania wyników. Bez tej wiedzy badanie byłoby amatorskie. Nadmienić też należy, że np. dostęp do testów psychologicznych potrzebnych do tego rodzaju badań jest możliwy tylko dla osób z tytułem zawodowym mgr psychologii.

Dr Serdyńska w swojej pracy analizuje np. zagadnienie umiejętności i cech rozwijanych w trakcie studiów (str. 164 pracy). Pytani studenci otrzymali zestaw cech, których hierarchię w ankiecie opiniowali. Nie wiadomo jednak na jakiej podstawie i kto te cechy określił? Powinno to być przedmiotem profesjonalnych propozycji opartych na narzędziach psychometrycznych, jak np. kwestionariusz NEO-FFI, opracowany na podstawie badań opartych o badania modelu osobowości, adaptowanego do polskich badań przez B. Zawadzkiego,

Uwagi szczegółowe

W relacji do powyższych poważnych uwag krytycznych znaczenie komentarzy szczegółowych do zawartości i języka zastosowanego w pracy może być mniejsze, niemniej istotne.

Autorce zdarza się cytować bez ujawniania źródeł³⁶; nazwiska i kompetencje architektów podaje w sposób, może stosowany w publicystyce, niewłaściwy jednak w pracy naukowej (np. pisze o „Mies van der Rohe”³⁷ – architekt Ludwig Mies van der Rohe na imię miał Ludwig, pozostałe człony stanowią nazwisko – Mies jest nazwiskiem po Ojcu, van der Rohe przyjętym później nazwiskiem po Matce)³⁸. Podobnie kwitowanie Buckminstera Fuller’a mianem³⁹ „amerykańskiego wynalazcy kopuły geodezyjnej”⁴⁰ jest nieodpowiednie w pracy mającej ambicję źródła naukowego dla badaczy architektury. Zwłaszcza w pracy dotyczącej edukacji architektonicznej, gdzie sama autorka pisze, iż cytowany R. B. Fuller był „wzorcem” dla innego z architektonicznych edukatorów (Cedric Price)⁴¹, a pomija zupełnie zasługi R.B.Fullera dla tejże edukacji.⁴² Podsumowanie filozofii Kartezjusza jako „renesansowej”⁴³ czy opis szkoły AA w Londynie jako „odrzutowej” (sic!)⁴⁴ dopełnia tylko obrazu niefrasobliwości z jaką autorka formułuje myśli w swojej publikacji.

Praca dotycząca kształcenia architektonicznego powinna w szczególności sposób odpowiadać wysokim standardom warsztatu naukowego i pracy badawczej. Jakości te w pracy są na nierównym poziomie, błędy zaś są dyskwalifikujące. Biorąc pod uwagę powyższe recenzentka ocenia książkę dr Joanny Serdyńskiej za pozycję niepełnowartościową, nie będącą źródłem sprawdzonych w pełni informacji, zawierającą materiał przygotowany w sposób budzący wątpliwości, a zatem - nie stanowiącą osiągnięcia naukowego.

Podsumowanie - wniosek końcowy

Dr Joanna Serdyńska otrzymała stopień doktora nauk technicznych w 1999 roku. Jej dorobek naukowy, uzyskany przez 16 lat po doktoracie niestety nie spełnia w przekonaniu Recenzentki w pełni wymagań ustawowych, określonych jako „znaczący wkład autorki w

J.Strelaua, P. Szczepaniaka i M.Sliwińską za wersją oryginalną Paula T.Costa Jr i Roberta R.McCrae (za : cytowaną w przypisach do tej recenzji Pracą Statutową).

³⁶ Np. na str. 25 pracy cytuje Piotra Abelarda nie podając źródła, skąd zaczerpnęła ową wypowiedź

³⁷ Str.41 pracy

³⁸ Za :Schulze F., Windhorst E. „Mies van der Rohe .A critical biography, new and revised edition „The University of Chicago Press, Chicago and London, 2012

³⁹ Pełne nazwisko, jak podawał sam Fuller w swoich publikacjach: R.Buckminster Fuller

⁴⁰ Str. 46 pracy

⁴¹ ibid

⁴² Por np. R.Buckminster Fuller „Ideas and Integritys .A Spontaneous Autobiographical Disclosure „, Lars Muller Publishers, Baden Switzerland ed. Snyder J., 2010

⁴³ Str. 79 pracy

⁴⁴ Str. 49 pracy

rozwój dyscypliny naukowej” (art. 115, ust.1 ustawy z dn. 27 lipca 2005 r. Prawo o Szkolnictwie Wyższym), w tym przypadku architektury i urbanistyki , z uwagi na zastrzeżenia dotyczące jej głównej publikacji – książki „Kształcenie architektów na Górnym śląsku na tle ewolucji koncepcji edukacji architektonicznej” wyd. przez Wyd. Pol.Śl. w Gliwicach w r. 2015 , która miała być podstawą w przewodzie awansowym .

Kandydatka wykazuje się istotną aktywnością organizacyjną. Nie jest jednak czynna w środowisku zawodowym; nie pełni też ważnych funkcji społecznych i w życiu publicznym. Jej udział w edukacji architektonicznej nie wykracza poza wysoki poziom wykonywania funkcji nauczyciela akademickiego i prodziekana. Choć wykazuje odpowiednią aktywność na polu udziału w konferencjach i może wykazać się publikacjami o międzynarodowym zasięgu a nawet nagrodami za działalność organizacyjną i wyróżnieniami za opiekę nad pracami dyplomowymi , słabość zaprezentowanej pracy, zgłoszonej jako osiągnięcie naukowe , nie pozwala ocenić jej sylwetki naukowej w sumie pozytywnie . Powinna poprawić stosowane przez siebie standardy pracy naukowej tak, by były one na odpowiednim wysokim poziomie .

Recenzentka zatem nie może przedstawić wniosku o uznanie dorobku dr inż. arch. Joanny Serdyńskiej za odpowiedni do wymagań stawianych kandydatom do uzyskania stopnia doktora habilitowanego , według postanowień przepisów Ustaw przywołanych jak we wstępie do niniejszej recenzji .Jednocześnie wyraża głęboką nadzieję, że dr Serdyńska udoskonali swe badania i powtórzy je w przyszłości tak, by stanowić mogły wiarygodne źródło wiedzy w obszarze, który słusznie wybrała .

Prof. dr hab. inż. arch. Ewa Kuryłowicz

Warszawa, 11 kwietnia 2016